



LAND

**OBERÖSTERREICH**

**SAVEZNA POKRAJINA  
GORNJA AUSTRIJA**



# INTEGRACIJA

OBAVEZA RAZVOJA –  
JAČANJE POVEZANOSTI

SMJERNICE ZA INTEGRACIJU SAVEZNE POKRAJINE GORNJE AUSTRIJE

**Odgovornost za sadržaj i izdavač**

Savezna pokrajina Gornja Austrija

Ured pokrajinske vlade Gornje Austrije

Direkcija predsjedništva

Odjel za medije

Landhausplatz 1

4021 Linz

Tel.: 0732/7720-11400

[e-mail: pr.post@ooe.gv.at](mailto:pr.post@ooe.gv.at)

**Redakcija i naučna podrška**

univ. prof. dr. Katharina Pabel, dipl. soc. Kenan D. Güngör

**Ilustracija:** Max Krasnov – stock.adobe.com

**Grafički dizajn:** Johannes Ortner/Odjel za medije/DTP-centar [2018779]

1. izdanje, juni 2018.

[www.land-oberoesterreich.gv.at](http://www.land-oberoesterreich.gv.at)

**Informacije o zaštiti podataka pronaći ćete na stranici**

<https://www.land-oberoesterreich.gv.at/datenschutz>

## 7 1. Ciljevi integracione politike

## 8 2. Načela integracione politike

- 8 Preduslovi za uspješnu integraciju
- 8 Integracija kao dugotrajni općedruštveni proces
- 8 Integracija kao dvosmjerni proces s različitim zahtjevima
- 9 Očekivanja od doseljenika
- 9 Očekivanja od društva domaćina
- 9 Pružanje prilika i omogućavanje učešća
- 10 Temeljna i ljudska prava kao zajednička osnova
- 10 Sprečavanje razvoja problematičnih sredina
- 11 Centralne temeljne vrijednosti

## 12 3. Stavovi buduće aktivne i obavezujuće integracione politike

- 12 Aktiviranje i osposobljavanje
- 12 Obavezujuće: podrška i zahtjevi
- 13 U skladu s potrebama, utemeljeno na znanju i učinkovito
- 13 Orijentisanost na budućnost i održivost
- 13 Sveobuhvatnost i umrežavanje

## 14 4. Centralna područja integracione politike

- 14 Jezik i obrazovanje kao ključne kvalifikacije
- 15 Privreda i tržište rada – jačanje uključenosti
- 16 Integracija i stvarni suživot
- 17 Vrijednosti i tradicije koje vrijedi prenositi
- 18 Poštovanje u međusobnom ophođenju



**Ostvarivanje velikih stvari i realizacija vizija mogući su tek zahvaljujući snažnoj unutrašnjoj povezanosti društva neke zemlje.** Samo društvo koje zajednički radi na ciljevima može stvoriti sigurnost kakva je ljudima potrebna.

Stoga je integracija pojedinaca koji dolaze iz drugačijih kultura i traže svoju novu domovinu u Gornjoj Austriji od ključne važnosti. Suživot se mora temeljiti na sigurnosti, pravednosti i socijalnoj dobrobiti te shodno tome integracioni programi moraju biti osmišljeni ciljano i precizno.

Ovim smjernicama za integraciju želimo odrediti smjer djelovanja i premostiti razlike; ali važno je i prenijeti jasnu poruku o tome kako zamišljamo zajednički život u našoj domovini. To podrazumijeva nedvojbeno prihvaćanje njemačkog kao zajedničkog jezika i našeg sistema vrijednosti. Želim kvalitetan suživot ljudi u Gornjoj Austriji, a ne da samo živimo jedni pored drugih i nipošto jedni protiv drugih.

Predstavnice i predstavnici svih političkih stranaka u pokrajinskoj skupštini Gornje Austrije su u saradnji sa stručnjacima i uz koordinaciju Akademije budućnosti Gornje Austrije dodatno razradili smjernice za integraciju iz 2008. godine i uskladili ih s obzirom na postojeće društvene okolnosti.

Rezultat toga je kompas za uspješan suživot u Gornjoj Austriji – kao izraz našeg temeljnog stava o integraciji i društvenoj povezanosti.

Zahvaljujem svima koji su sudjelovali u ovom važnom radu te bih za sve nas želio daljnji kvalitetan suživot i snažno jedinstvo u Gornjoj Austriji.

Predsjednik pokrajinske vlade  
**mag. Thomas Stelzer**



**Društveni izazovi u području integracija posljednjih su se godina značajno promijenili zbog pojačanog useljavanja državljana iz trećih zemalja s drugačijom kulturom.** Zbog toga je bilo neophodno postaviti nove smjernice za program integracije u Gornjoj Austriji. Propusti u određenim segmentima doveli su do integraciono nepovoljnog pa i do čak antiintegracionog okruženja, što je trebalo hitno razriješiti. To se ne odnosi samo na nove doseljenike, već i na osobe koje već duže vrijeme žive s nama sa ili bez austrijskog državljanstva kao i na njihovu drugu i treću generaciju potomaka. S druge strane, bilo je i

pozitivnih iskustava kod kojih je integracija uspješno funkcionisala. Upravo su takva iskustva pokazala da je lična spremnost na prilagođavanje u novom

društvu neophodna za funkcionisanje integracije. Međutim, kao što se i pokazalo, za takvu spremnost nije dovoljno samo stvaranje poticaja. Kod neprovođenja i neuspjeha integracionih mjera nužno dolazi do osjetnih posljedica. Integracija može dobro funkcionisati samo ako doseljenici daju svoj doprinos i prihvaćaju zakone i vrijednosti austrijske dominantno zapadne kulture. Zbog toga se moramo uvijek iznova odrediti protiv postojanja paralelnih društava koja vjerska načela stavljaju iznad naših zakona s demokratskim legitimitetom.

Zadovoljan sam što je realistična promjena perspektive sada uključena u nove smjernice za integraciju. Deset godina nakon izrade prvog programa, smjernice za integraciju pokrajine Gornje Austrije za 2018. godinu kreću novim putem kako bi se savladali izazovi s kojima smo danas suočeni.

Radi osiguranja socijalnog mira i budućnosti naše zemlje, neophodna je kvalitetna integracija stranaca koji će s nama trajno živjeti.

Zamjenik predsjednika pokrajinske vlade  
**dr. Manfred Haimbuchner**

© Andreas Balon



**Da, integracija predstavlja izazov** i to je proces koji ne završava od danas do sutra, već traje godinama. Očekivanja su postavljena kako za ljude koji su morali bježati od rata, potlačenosti i progona i kojima je u Austriji pružena zaštita, tako i za nas koji smo rođeni u Gornjoj Austriji i moramo se naučiti suživotu s novim komšijama, školskim kolegama ili kolegama s posla. Iako je to izazov za obje strane, istovremeno može biti i šansa, a pritom je neupitno: želimo kvalitetan suživot.

Suzdržavanja/predrasude najbolje se otklanjaju međusobnim upoznavanjem i približavanjem. U tom smislu brojne općine u Gornjoj Austriji redovno nude odlične mogućnosti za učešće u svečanostima i manifestacijama koje mogu toplo preporučiti.

Smisao i svrha ovih smjernica za integraciju je jasno pokazati da je savezna pokrajina Gornja Austrija spremna podržati suživot različitih kultura i zalagati se za poštovanje pravila koja u našoj zemlji vrijede za sve ljude – nezavisno od njihovog mjesta rođenja ili zemlje porijekla. I zbog toga je izrazito važno da je i cijela pokrajinska vlada, nezavisno od njezinih stranačko-političkih stavova, jedinstvena u ovom pogledu, s nedvojbenim stavom oko zajedničkog razumijevanja i spremnosti na međusobni dijalog jer „kroz razgovor se približavamo jedni drugima“.

Ministar u pokrajinskoj vladi  
**Rudolf Anschöber**

© Land 06



**Prije više od 50 godina Austrija** je u Turskoj i tadašnjoj Jugoslaviji aktivno tražila radnu snagu. Muškarci su se željeznicom dovozili u Austriju i raspoređivali u preduzeća koja su hitno trebala radnike.

Integracija? Nije bila poželjna. Nisu postojali tečajevi njemačkog jezika. Radnici su bili smješteni u barakama i masovnim naseljima.

Danas znamo: ako ljudi dolaze k nama, onda se moramo potruditi da ih integrišemo u zajednicu. Jer zajednički život može funkcionisati samo na taj način. Pritom integracija zahtijeva doprinos obje strane. Integracija ne znači samo priznavanje prava, već i izvršavanje obaveza.

Potreba za radnom snagom iz inostranstva danas je srazmjerna onoj iz 60-tih godina prošlog vijeka. Hitno su nam potrebni stručnjaci i pomoćno osoblje. U industriji, ugostiteljstvu, u području zdravstva i skrbi.

Ako smo pametni, shvatit ćemo doseljavanje osoba iz drugih zemalja – koji dolaze bilo kao ratne izbjeglice ili tražena stručna radna snaga – kao mogućnost za jačanje naše zajednice. Ako smo pametni, prenosit ćemo naše vrijednosti i tradicije, a zauzvrat ćemo se potruditi naučiti nešto od doseljenika. Ako smo pametni, učinit ćemo sve što možemo da doseljeni muškarci i žene, djeca i omladina puste svoje korijenje kod nas.

ZATO što smo pametni, mi u Gornjoj Austriji otvoreno i nepristrano prihvaćamo izazove ove važne teme. Ove smjernice za integraciju čine temelj za to.

Ministrica pokrajinske vlade  
**Birgit Gerstorfer, MBA**





**Smjernice za integraciju koje su osmišljene 2008. godine pod nazivom „Uključiti umjesto postrojiti“** stvorile su temelj za programsko kreiranje integracione politike u pokrajini Gornjoj Austriji. Cilj je pritom bio implementacija nacionalnih i regionalnih integracionih aktivnosti u svim segmentima i omogućavanje kvalitetnog suživota. Od tog je vremena provedeno snažno širenje integracionih aktivnosti i njihova profesionalizacija. Evaluacija dosadašnjih integracionih aktivnosti donijela je saveznoj pokrajini potvrdu dobrih rezultata na ukupnom nivou.

Međutim, pored uspjeha do izražaja dolaze i izazovi i problemi čije dosadašnje prevladavanje nije bilo zadovoljavajuće, a što se mora svakako poboljšati. Ovo se odnosi na primjer na jedan dio starih, ali i novih grupa migranata. K tome još dolazi dinamika i snaga globalnih kriza i napetosti koje se konkretno odražavaju u svakodnevnom životu i opterećuju suživot.

Zbog takvih kao i dodatnih pitanja bila je neophodna nova evaluacija i naglašavanje važnosti integracione politike. Zbog toga je integracionu politiku potrebno aktivnije i obavezujuće kreirati u svim smjerovima. To zahtijeva i da vrijednosti, stavovi i preduslovi za uspješan suživot moraju biti dobro utemeljeni i da se problematične zone jasnije razrade.

Nove smjernice za integraciju osmišljene su u tom duhu. Sve stranke koje su zastupljene u pokrajinskoj skupštini, pored svojih stranačko-političkih stavova, također su pokušale pronaći zajedničke ciljeve koji prelaze stranačke okvire u skladu s vlastitim razumijevanjem i prosuđivanjem. Bez takvog kritičkog stava svih učesnika koji se temelji na razumijevanju ove smjernice za integraciju ne bi bile moguće, i stoga vam odajem priznanje.

Naučna podrška  
dipl. soc. Kenan Dogan Güngör



**Oblikovanje budućnosti svih ljudi koji žive u Gornjoj Austriji** i uspješan suživot nezavisno od porijekla i državljanstva utemeljeni su na povezanosti društva. Smjernice za integraciju pokrajine Gornje Austrije za cilj imaju jačanje takve povezanosti. U tom su smislu u smjernicama formulisani ciljevi, načela i stavovi integracione politike pokrajine, pri čemu su u obzir uzete sve populacijske grupe – domaće stanovništvo i doseljenici.

Prikazana su očekivanja u pogledu društva domaćina jednako kao i očekivanja u pogledu doseljenika kako bi se svima omogućilo učešće u privrednom, socijalnom, kulturnom i društvenom životu u Gornjoj Austriji. Smjernice za integraciju naglašavaju temeljna i ljudska prava kao zajedničku osnovu za otvoreno društvo i opisuju centralne temeljne vrijednosti za uspješan suživot u svojoj raznovrsnosti. Sveobuhvatni proces rasprave o razvoju programa integracije pokazuje spremnost i angažman da se integraciji pristupi kao zajedničkom zadatku za budućnost.

Naučna podrška  
univ. prof. dr. Katharina Pabel

# OBAVEZA RAZVOJA INTEGRACIJE – JAČANJE POVEZANOSTI

## SMJERNICE ZA INTEGRACIJU SAVEZNE POKRAJINE GORNJE AUSTRIJE

### 1. Ciljevi integracione politike

**S**mjernice za integraciju savezne pokrajine Gornje Austrije naslovljene su kao „Obaveza razvoja integracije – jačanje povezanosti“. Time se naglašavaju ciljevi i zadaci integracione politike: njezin zadatak i odgovornost je omogućiti uspješan i miran suživot svih ljudi u Gornjoj Austriji, nezavisno od njihovog porijekla i državljanstva. Spremni smo preuzeti takvu odgovornost.

Smjernice za integraciju savezne pokrajine Gornje Austrije nastaju u vremenu koje je s jedne strane još uvijek obilježeno izazovima koje je sa sobom donio veliki broj izbjeglica i drugih doseljenika prvenstveno u 2015. i 2016. godini. Upravo su proteklih godina za navedenu grupu izbjeglica poduzeti znatni politički naponi za njihovu integraciju. S druge strane, pojedinci iz država članica Europske unije i trećih zemalja još uvijek čine najznačajnije grupe doseljenika koje dugo vremena nisu bile obuhvaćene institucionalizovanom integracionom politikom. I njihova integracija također je od presudne važnosti za suživot u Gornjoj Austriji i treba biti u fokusu ovih smjernica jednako kao i integracija najnovijih doseljenika. Smjernice su namijenjene i domaćem stanovništvu koje je posljednjih godina i desetljeća na različita migracijska kretanja reagovalo otvoreno i uz znatan individualni angažman, ali također i sa zabrinutošću i skepsom. Da bi se ostvario uspješan suživot svih ljudi u Gornjoj Austriji, moraju se u obzir uzeti sve populacijske grupe – domaće stanovništvo i doseljenici.

Smjernicama za integraciju savezne pokrajine Gornje Austrije osmišljena su načela, okvir i stavovi integracione politike za sljedećih deset godina. Smjernice se nadovezuju na već postojeće smjernice za integraciju „Uključiti umjesto postrojiti – živjeti integraciju u Gornjoj Austriji“ iz 2008. godine, donose odgovor na promijenjene okolnosti i razvijaju perspektivu za budućnost. Nove smjernice za integraciju sadrže sveobuhvatno strateško usmjerenje za buduću integracionu politiku. Na ovoj se osnovi razvijaju konkretne mjere i stavljaju na raspolaganje odgovarajući resursi. Time je postavljen obavezujući okvir djelovanja za buduću integracionu politiku i integracione aktivnosti, uključujući sistem podrške u Gornjoj Austriji.

## 2. Načela integracione politike

### Preduslovi za uspješnu integraciju

Za uspješnu integraciju, a time i za društvenu povezanost, neizostavni su sljedeći preduslovi: učenje njemačkog jezika kao zajedničkog jezika, aktivno djelovanje u svrhu financijske nezavisnosti, prihvaćanje temeljnih vrijednosti i uvažavanje kulture zemlje i načina života u Gornjoj Austriji kao temelja za suživot. Istovremeno je potreban odgovarajući nivo otvorenosti i spremnosti društva domaćina. Na toj je osnovi s jedne strane potrebno usmjeriti nastojanja doseljenika za integraciju u novo društvo, a s druge strane razvoj integracione politike.

### Integracija kao dugotrajni općedruštveni proces

Integracija je sveobuhvatna materija koja u različitoj mjeri obuhvaća gotovo sve društvene segmente. Ne treba se smatrati izolovanom zasebnom temom, već dijelom politike u društvu u kojem migracija i pluralnost čine svakodnevicu. Integraciona politika je na taj način dio politike obrazovanja, privrede i tržišta rada te zdravstvene, socijalne i stambene politike, ali ujedno i sigurnosne politike u užem i širem smislu. Provodi se metodom umrežavanja i usklađivanja na političkom i upravnom nivou savezne pokrajine, gradova i općina. Integracija nije samo jedna mjera koja se poduzima jednokratno i smatra obavljenom, već je naprotiv dugotrajni proces koji iziskuje vrijeme i koji zahtijeva pouzdano i kontinuirano praćenje. Iz te je perspektive integraciona politika dugoročno usmjerena, planira se u skladu s potrebama i zahtjevima za budućnost te osigurava kontinuitet.

### Integracija kao dvosmjerni proces s različitim zahtjevima

Smjernice za integraciju savezne pokrajine Gornje Austrije namijenjene su svim osobama i institucijama koje se u užem i širem smislu bave pitanjima integracije. Korisnici su državne i nedržavne organizacije i institucije kao što su različite regionalne i lokalne uprave, udruženja te lokalni i doseljeni pojedinci i grupe koji su uključeni u aktivnosti integracije. Smjernice za integraciju nisu namijenjene samo osobama koje su nedavno doselile u Gornju Austriju, već i osobama koje su iz različitih razloga već prije više godina migrirale u Gornju Austriju te su sa svojom djecom, a djelomično i unucima postali dio stanovništva Gornje Austrije.



## Očekivanja od doseljenika

Imajući u vidu uslov uzajamnosti, treba priznati da su proces etabliranja, a time i zahtjevi integracije koji se postavljaju doseljenicima, znatno veći od zahtjeva koje treba ispuniti društvo domaćin. Usvajanje novog jezika, snalaženje i prilagođavanje novoj sredini zahtijevaju od doseljenika znatno veće napore. Doseljenici se u skladu sa svojim mogućnostima vlastitim angažmanom trebaju pobrinuti za svoje prilagođavanje i napredak u Gornjoj Austriji. Svoj doprinos oni daju svladavanjem njemačkog jezika, radom na financijskoj nezavisnosti i prihvaćanjem vrijednosti.

## Očekivanja od društva domaćina

Društvo domaćin na odgovarajući način treba aktivno podržati takva nastojanja i napore doseljenika. Integraciona politika ima zadatak poticati integraciju i društvenu povezanost i s tim u vezi stvoriti potrebne okvirne uslove. Savezna pokrajina Gornja Austrija smatra da je kroz aktivnu integracionu politiku odgovorna za stvaranje kvalitetnih okvirnih uslova i programa kao dopuna nacionalnim mjerama. Volonteri – bez obzira radi li se o pojedincima, grupama, župama ili udruženjima – koji na različite načine obavljaju zadatke ili pružaju podršku u području učenja jezika, traženja radnog mjesta ili stambenog prostora, svi zajedno imaju važnu ulogu u procesu integracije.

## Pružanje prilika i omogućavanje učešća

Brojni doseljeni sugrađani koji već duže vrijeme žive u Austriji odavno su se afirmirali i shodno tome pronašli svoje mjesto u društvu. Svojim radom i djelovanjem dali su doprinos društvenom i privrednom napretku zemlje. Istovremeno postoje manje grupe kod kojih integracija i uključenost nije bila uspješna u zadovoljavajućoj mjeri. Kroz naknadnu integraciju riješili bi se deficiti iz prošlosti; istovremeno bi se pokretačkim integracionim aktivnostima osigurala uključenost novijih doseljenika.

Nezavisno od porijekla ili državljanstva, inkluzija bi trebala svima omogućiti **učešće** u privrednom, socijalnom, kulturnom i društvenom životu u Gornjoj Austriji. Integraciona politika pritom treba stvoriti potrebne okvirne uslove, kako na institucionalnom tako i na neformalnom nivou. Za proces integracije od ključne su važnosti mogućnosti uključivanja u regulatorne sisteme i postojeće institucije. Polazne pretpostavke su različite: doseljenici često moraju tek naučiti njemački jezik u govoru i svakodnevnoj komunikaciji, pri čemu neki od njih nemaju odgovarajuće obrazovanje i stručne kvalifikacije potrebne za austrijsko tržište rada. U tom je slučaju potrebno poduzeti mjere za poticanje integracije kako bi se omogućilo pravedno učešće.

Integracija međutim i od pojedinaca zahtijeva da se angažuju u skladu sa svojim sposobnostima i mogućnostima. Očekuje se spremnost na učenje njemačkog jezika, spremnost na obrazovanje i osposobljavanje te aktivno učešće na tržištu rada i u društvu. Ovakva su očekivanja u pravilu usmjerena na sve osobe koje žive u Gornjoj Austriji. Strukturne prepreke koje koče proces uključivanja, kao na primjer neopravdano dug postupak priznavanja kvalifikacija i nostrifikacije uz postavljanje brojnih preduslova, moraju se identifikovati i otkloniti.

## **Temeljna i ljudska prava kao zajednička osnova**

U Gornjoj Austriji žive osobe različitog porijekla i raznih nacionalnosti. Međutim, pojedinci se razlikuju i prema drugim kriterijima: prema starosnoj dobi, spolu, vjerskim i političkim uvjerenjima. Raznolikost je kako u Gornjoj Austriji tako i u cijeloj Austriji društvena realnost koja zbog migracija sve više dolazi do izražaja i u našoj pokrajini. Kulturna različitost pojedinaca koji žive u Gornjoj Austriji uvažava se i poštuje. Raznolikost s jedne strane može obogatiti naše društvo, ali istovremeno u određenim situacijama može izazvati napetosti, nesporazume, proturječja i probleme.

Zbog toga su radi ostvarenja povezanosti društva u kojem žive različiti pojedinci potrebne zajedničke vrijednosti i pravila. Mi se u Gornjoj Austriji vidimo kao otvoreno društvo koje se zalaže za svoje temeljne vrijednosti. Temeljna i ljudska prava koja su zagantovana u Austriji, jednako kao i vladavina prava i demokratija, tvore temeljne vrijednosti na kojima se gradi zajedništvo. Svi moraju poznavati i dijeliti takve vrijednosti. Pravne obaveze koje iz toga proizlaze moraju se bezrezervno prihvatiti i poštovati. Sve dok svi prihvaćaju ove osnovne vrijednosti bit će moguć i suživot u različitosti.

## **Sprečavanje razvoja problematičnih sredina**

Suživot u Gornjoj Austriji odlikuje se tolerancijom i otvorenošću. Ne postoji tolerancija prema strujama i ideologijama koje se ne pridržavaju obavezujućih pravila u Austriji i saveznoj pokrajini Gornjoj Austriji i koje dovode u pitanje naše temeljne vrijednosti. Odbijamo širenje mržnje, vjerski ili politički utemeljen ekstremizam, islamizam, antidemokratske ideologije i omalovažavanje određenih grupa. Pokrajina Gornja Austrija se protiv takvih struja, mreža i institucija bori sredstvima pravne države, bez da se pritom osporavaju njezine vrijednosti i načela jednakosti i sloboda. Trebamo se suprotstaviti dezintegracionim, problematičnim sredinama u kojima se vodi način života suprotan našim vrijednostima i temeljnim poretom. U tom su smislu nužne sigurnosno-političke, socijalne i preventivne mjere koje se primjenjuju u ranoj fazi i sprečavaju potencijalno, odnosno daljnje zastranjivanje u problematične, dezintegracione sredine.

## Centralne temeljne vrijednosti

Centralne temeljne vrijednosti za suživot pojedinaca u Austriji i Gornjoj Austriji proizlaze iz ustavnih odredbi i zakona naše zemlje te dodatno Povelje Europske unije o temeljnim pravima kao i međunarodnih ugovora, posebno Povelje Ujedinjenih naroda. Ideje koje sadrže o državnom i društvenom poretku razvijale su se tokom više vijekova, ponekad su bile i osporavane, ali naposljetku često predstavljaju ono što migrante privlači u Austriju.

- ❖ **Demokratija i vladavina prava:** zakoni i opće obavezujuća pravila nastaju kao rezultat rasprave i neposredno provedenog glasanja zastupnika i zastupnica naroda u skupštini na temelju odgovarajućih proceduralnih propisa. Država je vezana takvim demokratski usvojenim zakonima što je karakterizira kao pravnu državu. Prava i obaveze koje su sadržane u zakonima primjenjuju se na sve pojedince koji žive u Austriji i moraju se bezrezervno prihvatiti i poštovati.
- ❖ **Razdvajanje države od religije / sloboda vjeroispovijesti:** austrijska država djeluje nezavisno od bilo koje religije i njezino donošenje odluka je vjerski neutralno. Sve osobe u Austriji uživaju slobodu svoje vjere i življenja u skladu sa zakonima ili pak mogu voditi svoj život bez vjerskog opredjeljenja. Poštovanje važećih zakona ne može se relativizirati pozivanjem na vjerske propise.
- ❖ **Fizička i psihička nepovredivost:** fizičko, psihičko i seksualno nasilje, posebno prema djeci i ženama, izričito je zabranjeno. Radi zaštite od (seksualnog) iskorištavanja zabranjeni su npr. prisilni brakovi i poligamija.
- ❖ **Pravo na individualno kreiranje života i slobodu mišljenja:** svako ima pravo da samostalno kreira svoj život u skladu sa svojom vjerom, tradicijom, interesima i seksualnom opredijeljenošću. Sve dok je ostvarivanje ovih prava u skladu s austrijskim zakonima, ono se ne smije ograničavati.
- ❖ **Ravnopravnost spolova:** žene i muškarci imaju jednaka prava; i jedni i drugi sami odlučuju o svim aspektima svog života. Žene se trebaju u jednakoj mjeri uvažavati i poštovati.
- ❖ **Mogućnosti obrazovanja i obavezno školovanje:** djevojčice i dječaci imaju jednako pravo na pohađanje bilo kojih obrazovnih ustanova. I djevojčice i dječaci imaju obavezu pohađanja vrtića, školskih i obrazovnih ustanova.

### 3. Stavovi buduće aktivne i obavezujuće integracione politike

**S**avezna pokrajina Gornja Austrija zalaže se za **integracionu politiku koja aktivira i obavezuje** učesnike, što se očituje u sljedećim pristupima i načelima:

#### → Aktiviranje i osposobljavanje

Cilj integracione politike je da sve osobe mogu voditi svoj život na način da ga samostalno određuju i brinu se za svoju samodostatnost. Na početku integracionog procesa pritom može biti od koristi i voditi cilju ako se doseljenicima kroz programe vođenja i praćenja osigura podrška u snalaženju u Gornjoj Austriji. Nakon programa vođenja potrebno je poduzeti korake praćenja i podrške sa ciljem osposobljavanja, koji mogu sadržavati konkretne mjere kao što su obrazovanje i usavršavanje i stjecanje kvalifikacija, što će doseljenicima u konačnici omogućiti samostalnost. U tom je kontekstu važno da se osobe koje prolaze kroz integraciju ne gledaju isključivo pasivno u smislu primaoca usluga, već im kroz aktivne mjere integracione politike treba omogućiti da uzmu život u svoje ruke i uključe se u zajednicu. Aktivna integraciona politika najbolje funkcionira ako se učesnici sami pobrinu za svoje snalaženje i napredak u društvu.

#### → Obavezujuće: podrška i zahtjevi

Uzajamno poštovanje obveza dio je procesa asimilacije u društvu, izraz međusobnog priznavanja vrijednosti i povjerenja i time čini važnu kariku u procesu integracije. Kreiranje integracione politike obavezujuće je za obje strane, pri čemu se slijedi načelo istovremenog osiguravanja podrške, ali i postavljanja zahtjeva. To zahtijeva da ciljevi koji se trebaju ostvariti uz pomoć integracionih mjera budu definisani, obavezujuće ugovoreni između ponuđača i primaoca i da se provjerava njihovo pridržavanje i učinak. Pritom treba cijeniti i poticati motiviranost i aktivno djelovanje. S druge strane, nedostatak spremnosti ili pak odbijanje djelovanja imaju posljedice i trebali bi se čak i sankcionirati. Smjernice za integraciju su u tom smislu obavezujuće budući da se integraciona politika i integracione aktivnosti, sistem podrške i saradnja trebaju ravnati prema ciljevima, načelima i stavovima koji su utvrđeni u tim smjernicama. Uspješna integracija otvara put ka učešću u privrednom, socijalnom i društvenom životu u Gornjoj Austriji. (Daljnji) razvoj smjernica za podršku na temelju ovog programa integracije stvara uzajamnu obavezu između ponuđača i primaoca podrške, bilo da se radi o pojedincima ili udruženjima.

## → U skladu s potrebama, utemeljeno na znanju i učinkovito

Dobra prihvaćenost integracionih programa može se osigurati na način da budu osmišljeni u skladu s potrebama i ciljnim grupama, što ih čini ostvarivima i dostupnima. Savezna pokrajina Gornja Austrija zalaže se za diferencirane programe poticaja zavisno od potreba i potencijala, a preduslov za to je precizno poznavanje individualnih potreba za podrškom. U smislu ekonomskog korištenja sredstava treba predvidjeti diferencirane mjere podrške, zavisno od statusa boravka doseljenika. Na temelju činjenice da integracija i uspješan suživot pojedinaca podrazumijevaju složene, višeznačne i dinamične procese, struktura integracionih aktivnosti mora se temeljiti na spoznajama i dokazima. Na toj je osnovi potrebno razviti djelotvorne programe koji imaju za cilj lično osnaživanje.

Usmjerenost na potrebe i učinkovitost vrijedi za sve integracione programe podrške savezne pokrajine. Usmjerenost na učinkovitost uključuje i nužnost procjene integraciono-političkih aktivnosti i mjera. Za mjerenje integracionih uspjeha, procjenu integracionih mjera i nadziranje integracionog procesa potreban je odgovarajući razvoj novog, odnosno postojećeg procesa. U smislu održivog korištenja resursa treba voditi i računa o ekonomičnosti programa podrške.

## → Orijentisanost na budućnost i održivost

Imajući u vidu potrebe tržišta rada savezna pokrajina Gornja Austrija razvijat će prilagođenu i diferenciranu migracijsku i integracionu politiku za budućnost. Treba poticati doseljavanje visoko obrazovne stručne radne snage i studenata te stvoriti okvirne uslove da bi takve osobe ostale živjeti u Gornjoj Austriji. Integraciona politika pokrajine Gornje Austrije planira se za dugoročno razdoblje. Cilj postizanja samostalnosti i financijske nezavisnosti ne može se nadoknaditi kratkoročnim mjerama podrške. Za integraciju je potrebno određeno vrijeme. Ne treba uvijek ići najjednostavnijim ili najkraćim putem, već onim koji je najodrživiji, to znači putem koji u konačnici vodi do osposobljavanja pojedinaca za samodostatan način života i za uključivanje u društvenu zajednicu Gornje Austrije.

## → Sveobuhvatnost i umrežavanje

Integracija je sveobuhvatna materija koja u različitoj mjeri obuhvaća gotovo sve društvene segmente. Posebno se područja obrazovanja i osposobljavanja, privrede, tržišta rada, zdravstva, socijalne, stambene i sigurnosne politike i kulture u velikoj mjeri tiču pitanja političke integracije. Integraciono-političke

mjere provode se na nivou općina i gradova, ali i na nivou saveznih pokrajina. Istovremeno treba imati na umu da pored državnih aktera u integracionim aktivnostima na razne načine i posebno uspješno učestvuju i nevladine organizacije, kao što su udruženja, volonterske grupe i pojedinci. Zbog brojnosti državnih i nedržavnih aktera i institucija potrebno je kontinuirano koordiniranje i povezivanje. Sveobuhvatni karakter integracija u mnogim aspektima naglašava važnost koordiniranja i povezivanja svih učesnika integracije na području Gornje Austrije. Potrebno je bolje usklađivanje preklapanja i tranzicija kako bi se po mogućnosti smanjili gubici zbog međusobnog djelovanja i izbjeglo dupliciranje struktura.

## 4. Centralna područja integracione politike

### Jezik i obrazovanje kao ključne kvalifikacije

**N**jemački kao zajednički jezik predstavlja važan temelj za suživot kao i ključnu sposobnost za ostvarivanje mogućnosti koje se nude tokom boravka u našoj zemlji. Zajednički jezik omogućuje komunikaciju između lokalnog stanovništva i doseljenika, ali i između samih doseljenika različitog porijekla i jezične pripadnosti. Svako mora biti svjestan činjenice da se tek odgovarajućim nivoom poznavanja njemačkog jezika pruža jednakost mogućnosti i društveno učešće.

Odgovarajuće jezične vještine otvaraju vrata za obrazovanje i osposobljavanje, ulazak na tržište rada i učešće u kulturnom i društvenom životu gradova i općina Gornje Austrije. Istovremeno, kroz jezične tečajeve prenose se i znanja o Austriji i pokrajini Gornjoj Austriji te o temeljnim vrijednostima i pravilima za suživot.

Ponuda programa za učenje jezika stoga predstavlja značajan sastavni dio u uspješnom provođenju integracione politike. Takvi jezični programi trebaju biti raznovrsni, krojeni po mjeri i regionalno prilagođeni potrebama pojedinaca. U tom smislu treba razmotriti jezični nivo i stepen pismenosti, ali i posebne zahtjeve koje sa sobom nosi obavljanje budućeg zanimanja. Posebnu pažnju treba posvetiti jezičnim programima koji su prvenstveno namijenjeni ženama za stjecanje jezičnih vještina. S jedne strane, žene predstavljaju značajne multiplikatore za učenje jezika, a s druge strane svladavanje njemačkog jezika je upravo za žene često važan korak za donošenje vlastitih odluka za život u Gornjoj Austriji.

Naglašavanje važnosti njemačkog jezika nipošto se ne kosi s njegovanjem višejezičnosti. Poznavanje više jezika pored njemačkog posebno se cijeni i potiče. Na privrednoj lokaciji kao što je Gornja Austrija u kojoj se održavaju i vode brojni



međunarodni kontakti, višjezičnost predstavlja dodatnu kvalifikaciju koja nije samo obilježje osobnosti pojedinca, već je i od ekonomskog interesa. Integraciona politika usmjerena na budućnost višjezičnost stoga vidi kao dodatnu mogućnost.

U našem su društvu obrazovanje i osposobljavanje značajne pretpostavke za pronalazak mjesta na tržištu rada i stvaranje ekonomskog temelja za nezavisan život. Društveni i građanski napredak odvija se primarno putem obrazovanja. Zbog toga je važan zadatak integracione politike naglašavanje važnosti obrazovanja za napredak u društvu, poticanje i povećanje edukacijskih ambicija i osiguravanje pristupa obrazovnim ustanovama.

Aktivna, obavezujuća integraciona politika posebnu pažnju mora posvetiti upravo djeci migranata. Uz odgovarajuće obrazovanje i eventualnu podršku imaju najbolje šanse da se asimiliraju i izgrade svoj život u Gornjoj Austriji. Kako bi se osigurao neprekinuti tok obrazovanja, mora se naročito u pogledu jezičnih vještina raditi na jačanju međupovezanosti između različitih obrazovnih ustanova (vrtić, predškolske ustanove, osnovna škola). Također, potrebno je više uključiti roditelje u ovaj proces.

## **Privreda i tržište rada – jačanje uključenosti**

Svi se prema svojim mogućnostima moraju sami pobrinuti za financijsku samodostatnost. Naš sistem socijalne solidarnosti predstavlja sigurnosnu mrežu za pojedince koji se iz različitih razloga ne uspijevaju samostalno pobrinuti za svoj život. Socijalna država funkcioniše samo ako se svi u okviru svojih mogućnosti brinu za vlastitu financijsku nezavisnost i daju svoj doprinos sistemu solidarnosti. To za doseljenike na primjer znači da usvajanjem njemačkog jezika, obrazovanjem i stjecanjem kvalifikacija, traženjem zaposlenja i svojim radom kontinuirano brinu za svoju ekonomsku nezavisnost. Ko ne ulaže napore, šteti sam sebi, ali i potkopava društvo solidarnosti od kojeg zavisi socijalna država.

Učešće migranata na tržištu rada od koristi je svim pojedincima, ali i društvu. To stvara temelj za samodostatan život budući da su njihovim učešćem stvoreni ekonomski preduslovi. Osim toga, rad i indirektno služi integraciji: radno mjesto nudi mogućnost za uspostavljanje brojnih društvenih kontakata, čime se pak otvaraju dodatni putevi za društvenu integraciju. Naposljetku, uključenost migranata znači i doprinos ekonomskoj snazi Gornje Austrije.

Aktivna i obavezujuća integraciona politika na taj je način također važna komponenta u privrednoj politici pokrajine Gornje Austrije, kojom se želi dodatno ojačati pozicija Gornje Austrije kao vodeće privredne lokacije u Austriji. U tom je smislu potrebno još jače povezati i uskladiti ekonomsku i integracionu politiku.

Ekonomija Gornje Austrije treba stručnu radnu snagu. Dospeljenici koji su spremni učiti njemački jezik, steći odgovarajuće kvalifikacije i dati svoj doprinos su odlična prilika za privredu Gornje Austrije. Istovremeno se može konstatovati da veliki broj migranata koji su posljednjih godina pristigli u Gornju Austriju ne raspolaže stručnim sposobnostima i kvalifikacijama potrebnima za tržište rada, već ih tek moraju steći u Gornjoj Austriji. U tu je svrhu potrebno provođenje ciljanih mjera podrške, zavisno od statusa boravka, kako bi se savladao izazov da se što veći broj ljudi pripremi za tržište rada kroz obrazovanje i usavršavanje. Pritom je neophodna učinkovita interakcija državnih institucija i privatnog sektora. S obzirom na kretanja na tržištu rada omladinu i mlađe odrasle doseljenike u narednom bi razdoblju trebalo savjetovati i motivisati da završe edukacijske programe u zanimanjima za kojima postoji potražnja. Kao ciljnu grupu treba uključiti žene kako bi ih se pridobilo za obrazovanje i tržište rada. Dospeljenici koji pri dolasku već posjeduju stručne kvalifikacije koje su potrebne u privredi trebali bi odmah pohađati odgovarajuće tečajeve poslovnog njemačkog jezika i po potrebi se dokvalifikovati kako bi mogli brzo i jednostavno iskoristiti mogućnosti na tržištu rada. Visokokvalifikovanim doseljenicima treba se pružiti kvalitetna podrška u procesu priznavanja i nostrifikacije diploma.

Posljednjih je godina utvrđeno da se obrazovni uspjeh djevojčica s migracijskim porijeklom značajno poboljšao u odnosu na uspjeh dječaka s migracijskim porijeklom. Međutim, takav obrazovni uspjeh ne reflektuje se u željenoj mjeri na odgovarajuće uspjehe u obrazovanju i poslovnom svijetu. Tradicionalne podjele uloga uvijek iznova predstavljaju prepreke za djevojke. Takve barijere potrebno je prevladati kvalitetnim radom s djevojkama, ženama i roditeljima kao dio integracione politike. Paralelno s tim posebnu pažnju treba posvetiti i muškarcima koji su sami došli u Gornju Austriju i žive bez porodičnih veza. Za takvu grupu doseljenika bit će i nadalje potrebne opće i specifične integracione mjere.

## **Integracija i stvarni suživot**

Integracija je zadatak cjelokupne države koja se u skladu s ustavnom podjelom nadležnosti provodi na nacionalnom i pokrajinskom nivou. Istovremeno, integracija se događa na licu mjesta u svakodnevnom životu ljudi. Gornja Austrija stoga kao federalna savezna pokrajina sa svojim gradovima, kotarima i općinama provodi međuinstitucionalnu, regionalizovanu i decentralizovanu strategiju integracije. Shodno tome, od posebne je važnosti podrška gradova i kotara koji su uključeni u integracione aktivnosti.

Migracija za posljedicu može imati da se u gradovima, kotarima i općinama stvara koncentracija većeg broja ljudi u određenim naseljima, četvrtima ili ulicama,

a koji pripadaju određenoj socijalnoj grupi ili su porijeklom iz određenih država. Ako se to događa samo u manjoj mjeri i ako istovremeno postoje brojna mjesta i mogućnosti za međusobne susrete i premošćivanje razlika, tada takav razvoj nije problematičan. Za kvalitetan suživot potrebno je otvoreno i opušteno zajedništvo i koegzistencija. Suživot s dobrosusjedskim odnosima treba se zasnivati na uzajamnom poštovanju. Međutim, ako takva mjesta ukazuju na jaku socijalnu nejednakost, to može dovesti do segregacije, dezintegracije i problematičnih paralelnih sredina koje nepovoljno djeluju na cjelokupnu zajednicu. Stoga bi trebalo spriječiti stvaranje izoliranih dijelova društva u kojima ljudi žive svoju svakodnevnicu bez povezanosti s većinskim društvom te uz negiranje ovdašnjih pravila. Već kod urbanističkog i općinskog planiranja, ali također i kod dodjele stanova, treba voditi računa o većem miješanju stanovništva kako u socijalnom pogledu tako i s obzirom na porijeklo. To znači da nas dugoročno ne povezuje naše porijeklo, već naši zajednički interesi i želje.

## Vrijednosti i tradicije koje vrijedi prenositi

Suživot se u velikoj mjeri očituje nepisanim pravilima. Kulturološki prenesene vrijednosti, tradicije, običaji i prakse obilježavaju svakodnevni život i predstavljaju vrijednost za društvo. Takvi kulturni običaji, međutim, nisu jedinstveni ni u Gornjoj Austriji, već su vrlo različiti; dinamični i podložni stalnim promjenama. Uprkos svim razlikama postoje stečene, iskušane i prenesene životne navike koje vrijedi očuvati i koje čine temelj za suživot. Stoga svi moraju biti upoznati s njima jer predstavljaju sastavni dio života u Gornjoj Austriji.

Tu se na primjer ubraja činjenica da je Austrija sekularna država koja je istovremeno tolerantna prema svim religijama. Austrija je otvorena, primarno kršćanska zemlja koja se zalaže za humanizam i prosvjećenost. Neslaganja se rješavaju racionalnim pristupom i racionalno utemeljenim pozicijama i odlukama. Austrija je zemlja s izrazitom usmjerenošću na konsenzus i opće dobro. To znači da se odbija bilo koji oblik prisile. Međutim, isto tako se njeguje sposobnost preispitivanja vlastitih normi i vrijednosti te prihvaćanja kritika i reagovanja na kritike. Kao pokrajina u kojoj se posebna važnost pridaje obrazovanju i privrednom razvoju, Gornja Austrija se oslanja na spremnost svih ljudi koji ovdje žive da se uključe u obrazovanje i osposobljavanje i da prema vlastitim sposobnostima daju doprinos ličnom napretku i razvoju pokrajine. Vrline kao što su tačnost, organizovanost, pouzdanost i otvorena srdačnost predstavljaju našu zemlju i potiču zajedničku pozitivnu budućnost. Gornja Austrija njeguje godišnje tradicionalne svečanosti kao zajedničko kulturno nasljeđe. Spoznajom da takve pisane i nepisane vrijednosti, običaji i pravila suživota djelimično ocrtavaju živuću stvarnost, a djelimično željeni ideal, kao takvi stvaraju osjećaj domovine, pouzdanja i pripadnosti te na taj način pomažu boljoj usmjerenosti i društvenoj povezanosti.

Kulturno nasljeđe koje postoji u Gornjoj Austriji vrijedno je dalje prenositi. Međutim, nužno je i baviti se socijalnim i kulturološkim praksama i običajima kao i s pitanjem šta od toga treba zadržati kao vrijednost i nastaviti razvijati, a šta ne. Iz suprotnosti stalnosti i dinamičnosti, individualnog i zajedničkog, otvorenosti prema promjenama i ukorijenjenim običajima, ova zemlja stiže snagu za oblikovanje budućnosti.

U Gornjoj Austriji niko se ne mora izjašnjavati o svom porijeklu, kulturnim korijenima ili vjerskim uvjerenjima niti ih poricati. Ipak, za doseljenike je važno upoznati socijalne i kulturne prakse i običaje u Gornjoj Austriji i ophoditi se prema njima s poštovanjem kako bi imali priliku na ravnopravnoj osnovi ostvarivati kontakt sa svim ljudima.

## Poštovanje u međusobnom ophođenju

Međusobno poznavanje i uvažavanje temeljne su pretpostavke za miran suživot kao i za konstruktivnu kulturu dijaloga i pregovora. Neslaganja se moraju iznositi otvoreno i pravedno razmjenom argumenata. Međusobno uvažavanje znači da se svaki pojedinac mora odnositi s poštovanjem prema drugoj strani i pokazati uvažavanje. Istovremeno imamo pravo očekivati od druge strane da se ponaša na način da zaslužuje takvo poštovanje. Nasuprot tome, poštovanje možemo zahtijevati samo ako ga pokazujemo svojim primjerom: samo onaj ko se prema drugima odnosi s poštovanjem smije očekivati i zahtijevati poštovanje za sebe. U tom smislu međusobno uvažavanje ima za pretpostavku priznavanje jednakosti i jednakog položaja druge strane i usko je povezano s tolerancijom.

Zahtijevanje međusobnog uvažavanja ne smije biti formula uvjeravanja kojom se eventualna konfliktna i problemska područja zaobilaze, odnosno izbjegavaju raspraviti. Osnovno poštovanje je štoviše preduslov za konstruktivan razgovor kojim se povećava sposobnost podnošenja kritika i rješavanja razmirica. Poštovanje se mora primjenjivati u odnosu na sve osobe, također i prema zaposlenima u javnim službama kao što su nastavnici, policijski službenici i dr., nezavisno od njihovog spola. Omalovažavanja po osnovi kulturnih i vjerskih razlika određenog spola ili ljudi drugačije vjere ne smiju imati prostora u zajedničkom životu. Pritom je važno razumjeti da do omalovažavanja može doći kako u društvu domaćina tako i u grupama doseljenika. Bez obzira od kojih osoba dolaze, s njima se treba suočiti s jednakom odlučnošću.

U svakodnevnom životu kvalitetan suživot pretpostavlja međusobno uvažavanje i empatiju. Međusobno pozdravljanje, prihvaćanje potrebe za mirom jedne strane ili uvažavanje želje za druženjem druge strane, uvažavanje prirode, brižljivo postupanje s imovinom zajednice i javnim prostorom su faktori koji pokazuju spremnost za međusobno razumijevanje što je nužan preduslov za kvalitetno zajedništvo. Za to se zalaže ova pokrajina.



